

קובץ הנחיות לקראת אירועי פורים

1. יש לבצע תחקיר על כל פורימון: מתקנים, אחראי מתקנים וכ"ו. תחקור ע"פ טופס תחקיר פנימי יבוצע ע"י רכז המחוז / המעגל. לאחר שעבר תחקיר כזה, יש לוודא את ישומן של כלל הנחיות והדגשים ע"י רכז/ת הפעילות הבוגר/ת ועל ידי מפקד/ת הפורימון.
 2. יש לבצע תדרוך והכרות עם חוזר מנכ"ל תשע"ב 3-5.1 בנושא בטיחות וביטחון בחגיגות פורים וכל חוזר שקשור לפעילות. בנוסף יש לוודא שהנחיות אלו מופיעות בתיק המפקד, ולוודא שכל מפעיל תחנה יודע את הנחיות לתחנה שלו.
 3. יש לבצע "סקר בטיחות" על כל מתקן בפורימון כולל תיעוד ואישור המתקנים – יבוצע בתחילה על ידי אחראי הבטיחות וגם ע"י רכז המחוז/אזור. רק לאחר אישור רכז המחוז/אזור בשטח הפעילות הפורימון יכול להתחיל.
 4. יש לוודא נוכחות ותקינות מטפי הכיבוי במבנה הפעילות ולקבוע לאן מפנים את החניכים במקרה של שריפה (באתרי פעילות גדולים יש לוודא קיום בידורית / מגאפון בשטח, כדי לסייע בפינוי החניכים).
 5. מבנים מחנאיים - נפריד בין סוגי המתקנים:
 - מתקן מחנאי – עד גובה 2 מ' – יאושר ע"י רכז מוקד הפעילות.
 - מתקן מחנאי – בין 2-4 מ' – יאושר ע"י רכז המחוז/אזור.
 - מתקני מחנאי הנדסי – יאושר ע"י רכז מחוז/אזור שעבר את ההשתלמות השנתית לאישור מתקנים מחנאיים-הנדסיים.
 - מתקן הגבוה 4 מטר (עד 6 מטר).
 - מתקן בעל תכונות קינטיות (אחד או יותר מחלקיו נעים).
 - מתקן עליו נמצאים בו זמנית יותר מ-6 אנשים.
- א. אם בפורימון נבנים מתקנים "מחנאים הנדסיים" אחראי המתקן יהיה רכז הקן / הבית / המועדון שעבר הדרכה והכשרה בנושא והוא יהיה נוכח בכל מהלך הבניה, השימוש והפרוק באופן אישי, יש לפעול על פי הנחיות התנועה וחוזר מנכ"ל ובהתאם לאישורים הנדרשים.
- ב. חל איסור חמור לבנות מתקנים מסוכנים כגון נדנדות / סביבונים שעליהן אנשים, מתקני טיפוס לסוגיהם, בריכות ומגלשות מאולתרות וכ"ו. יש לבטל תחנות אשר מסכנות את המפעילים / חניכים.
- ג. במהלך בניית המתקנים יהיה נוכח תמיד קומונר / בוגר במבנה הפעילות אשר יתדרך את החניכים, יזהירם ויוודא שהם עובדים ע"פ הנהלים ובצורה בטוחה, כנ"ל בפירוק הפורימון! זכרו! חלק ניכר מהפציעות הן בסוף האירוע!
6. חל איסור להשתמש בחומרים פירוטכניים / דליקים מכל סוג שהוא, הפעלת פירוטכניקה הינה רק ע"י מי שמחזיק רישיון להפעלת זיקוקים.
 7. יש לתדרך את המדריכים, למנות אחראים למתקנים ולכתוב תדרוך והוראות למשתתפים לכל מתקן ופעילות.
 8. בכל פורימון יהיה נוכח לפחות מע"ר ותיק מע"רים מלא לפי התקן, או חובש ותיק חובש מלא לפי התקן, על פי הצורך. כמו כן, צריכה להיות "קופת חירום" זמינה וטלפון של חדר מיון וקופת החולים הקרובים ביותר.
 9. באם יוזמו מתקנים מתנפחים יש לוודא קיום תיק מתקן מאושר ע"י מכון התקנים ואישור מהנדס שנתי בתוקף למתקנים – זכרו הפעלת המתקנים מותרת רק בנוכחות ובהנחיה של מנהל אתר מתקנים מתנפחים מוסמך המחזיק תעודה בתוקף (שנתיים מהכשרה)! יש לקרוא את חוזר המנכל המנחה על שימוש במתקנים מתנפחים מתוך חוזר מנכ"ל פעילויות חוץ ולפעול על פיו!

הנוער העובד והלומד

מרחב חיים

10. אין לקיים אירועים לאחר שעות המנוחה המקובלות (23:00), יש להקפיד לא לעבוד בשעות המנוחה המקובלות.

11. יש לוודא שהתחנות הינן חינוכיות ואינן מבזות – לא את החניך ולא את המדריך.

במידת הצורך יש לבטל תחנות לא לגיטימיות!

12. חל איסור חמור על שימוש בעגלות סופר על סוגיהן!

13. יש לזהות מראש חניכים שייכתן ויהוו איום על חניכים אחרים ולשקול כניסתם לתחנות / לפורימון. יש לוודא שישנו בעל תפקיד (מש"צ ומעלה) הפנוי להתמודדויות מהסוג הנ"ל בזמן הפורימון.

14. יש להכין מסמך מקרים ותגובות, לתדרך ולתרגל את צוות המדריכים למקרים השונים (פציעה, תקלה, שריפה וכו') על כל אירוע חריג יש לעדכן את רכז המחוז/אזור ולהשאיר ביפר חירום 33010.

15. מייד בתום הפורימון יש לסלק מן הקן את כל התחנות ולהחזיר את הקן לקדמותו, בדגש על חדרי עיתונים, מבוכים למיניהם, בורות בחצר, סנדות, בזנטים וכו'.

16. יש לוודא כי מתחם הפורימון סגור וכי מבוצעת בכניסה בקרה וסינון של הנכנסים.

הנחיות אלה הינן תוספת להנחיות ולשגרת היום יום – שימו לב והקפידו על מילוי כל הנחיות התנועה וחוזרי מנכ"ל משרד החינוך. כמו כן הנחיות אלא אינן לדיון, אלו הנחיות לביצוע!

מצ"ב מספר אירועים שהתרחשו בפורימונים בשנים האחרונות בתנועה:

- שיער של מדריכה על באש עקב שימוש בספריי לשיער בתחנה.
- חניך נפגע בעינו כתוצאה משימוש בנפץ שהביא לפעילות פורים בקן.
- במהלך פירוק תחנה נכנס לחניך מסמר לרגל, המדריך האחראי לא היה נוכח במקום.
- חניך נפצע בגבה כשהתרומם בחצר ופגע בגלגל עץ גדול הנמצא שם בעקבות הפורימון!
- חניך נעקץ מעקרב בעת איסוף מזרונים במקלט כחלק מההכנות לפורימון. החניך פונה למיון.
- פורימון הופעל ע"י מעט מדי כוחות הדרכה, לא הייתה יכולת להשתלט על החניכים שהגיעו לפורימון. 2 חניכים מתוך אלו שהגיעו טיפסו לגג המבנה והתחילו לזרוק נפצים על שאר החניכים. הפורימון פוזר!
- חניכה התייבשה במהלך ההכנות לפורימון, פונתה לקופ"ח לקבלת עירוי.
- למפעיל תחנה בפורימון נשברה שן לאחר שנפתחה עליו דלת בחוזקה כחלק מהתחנה שהוא הפעיל.
- חניך נפצע במהלך פורימון בתחנה של קרבות אבירים באזור העין – פציעה חמורה, פונה בעקבותיה למיון!
- בלון גז נמצא בכניסה לקן (מקלט) כחלק מתחנה בפורימון.
- חניכה נפגעה בראשה מפיוגום במהלך הפעלת תחנה בפורימון – החניכה מקיאה ומסוחררת.
- במהלך מכות בצחוק בין 2 חניכים בי"ב עם מקלות תחנת הסומו- מקלות מטאטא שהיו מרופדים בצדדי הקצוות- אך לא מרופדים מספיד בראשם, (מטעמי ב.ב. התחנה נסגרה, והמקלות נסגרו במחסן עוד בתחילת הערב). אחד דחף את המקל לכיוון ראשו של השני, והשן הקדמית שלו נשברה לגמרי.
- חניכה בשכבה הצעירה השתתפה בתחנה מסוכנת שנאסרה ע"י מרחב חיים הכוללת עגלת סופר מרקט ושברה שן בעקבות התהפכות העגלה שנגרמה כתוצאה מהשתוללות יתר של מפעיל התחנה.
- חניכה בשכבה י"ב חטפה מכה מדלת שנפתחה עליה בעת הכנות לפורימון בעת ניסוי של תחנה האם בטוחה.
- במהלך גביית כסף אב הגיע לקן ואיים על הקומונרים, יש להקפיד לגבות כסף בזוגות, לשמור עליו במהלך הפורימון היטב ומייד בתום הפורימון להפקידו, אין להסתובב לבד עם סכומי כסף גדולים!
- 2 חדרי נשרפו קליל וגרמו לנזקים משמעותיים במבני התנועה בעקבות שריפות שפרצו בחדרי עיתונים מקרני שמש שהציתו את העיתונים

הנוער העובד והלומד

מרחב חיים

מתקני מחנאות (מתוך חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשע"א 8/ג)

2.5.1 אישורי בטיחות

אנו מבחינים בין שלושה סוגים של מתקנים מחנאיים לעניין אישור הבטיחות:

- א. **מתקן מחנאי שגובהו המרבי 2 מ'** יאושר מההיבט הבטיחותי בידי המדריך הבוגר בשטח.
- ב. **מתקן מחנאי שגובהו מעל 2 מ'** (אך לא יותר מ-4 מ') יאושר מההיבט הבטיחותי בידי בעל תפקיד שהוכשר והוסמך מטעם הנהגת תנועת הנוער או הגוף המפעיל את המחנה לאשר מתקנים מחנאיים. האישור יתייחס לפרטים האלה:
 - 1) תכנית המתקן (סרטוט, חומרים, חיזוקים, עומסים ופרטים נוספים)
 - 2) תכנית ההקמה (העובדים וכשירותם, סדר העבודה, האחריות, הבטיחות והפיקוח)
 - 3) השימוש (בדיקה חזותית ובדיקת היציבות).
 - 4) הפירוק (לזו מסודר, עבודה זהירה ואיטית, חלוקת גזרות ואחריות, **מפקד אחד בלבד לפירוק**)
- ג. **מתקן מחנאי הנדסי** (מתקן שגובהו מעל 4 מ' אך לא יותר מ-6 מ') יאושר מן ההיבט הבטיחותי בידי בעל תפקיד שהוכשר והוסמך מטעם תנועת נוער מוכרת בלבד לאשר מתקנים מחנאיים, לאחר שהוא ייוועץ במהנדס/בהנדסאי אזרחי רשום. האישור יתייחס לפרטים האלה:
 - 1) תכנית המתקן (הדגם, הסרטוט, החומרים, החיזוקים, העומסים ופרטים נוספים)
 - 2) תכנית ההקמה (העובדים וכשירותם, סדר העבודה, האחריות, הבטיחות והפיקוח)
 - 3) השימוש (בדיקה חזותית ובדיקת היציבות).
 - 4) הפירוק (לזו מסודר, עבודה זהירה ואיטית, חלוקת גזרות ואחריות, **מפקד אחד בלבד לפירוק**)

2.5.2 הקמת המתקנים, השימוש בהם ופירוקם

א. שלב ההכנות

- 1) לפני תחילת ההקמה של מתקן כלשהו יש להגדיר את סוגו, לקבוע את גובהו ואת מיקומו המדויק ולהכין תרשים ודגם שלו.
- 2) תכנית המתקן תאושרנה בידי מנהל המחנה.
- 3) השטח שבו יוקם המתקן לא יהיה מתחת לקווי חשמל או טלפון.
- 4) שטח המתקן יגודר בגידור תוחם, והכניסה אליו תותר רק למי שעוסק בהקמתו.
- 5) יש להכין מראש את כל הציוד הנדרש, ובכלל זה סנדוץ, מסמרים, חבלים וחומרי בנייה אחרים.
- 6) יש למנות מדריך בעל ידע והכשרה מתאימים וניסיון של שנה לפחות בהקמת מתקן שיהיה אחראי על הקמתו.
- 7) יש לתדרך את הקבוצה שתשתתף בהקמת המתקן. התדריך יכלול הוראות בטיחות ואמצעי אבטחה לעבודה במקומות גבוהים.
- 8) יש לדאוג כי בקרבת מקום ובהישג יד תימצא ערכת עזרה ראשונה ומגיש עזרה ראשונה.

ב. שלב ההקמה ("החלוץ")

- 1) המתקן ייבנה בפיקוחו ובהנהלתו הישירה והמתמדת של המדריך האחראי ויאושר בידי מנהל המחנה או רכז הבטיחות במחנה.
- 2) במשך כל זמן ההקמה תותר הכניסה לשטח המתקן רק למי שעוסק בבנייה ורק באישור של המדריך האחראי.
- 3) יש לנקות את שטח המתקן מאבנים, מיתדות שנותרו בשטח מפעילות קודמת ומכל עצם אחר העלול לסכן את החניכים.
- 4) על מתקן שגובהו מעל ל-4 מ' לא יעלו יותר מ-6 אנשים בו-זמנית.
- 5) המתקן ייבנה מעץ, והחיבורים ייעשו באמצעות חבלים.
- 6) לא יותקנו אלמנטים בעלי פינות חדות הבולטים מדפנות המתקן מתחת לגובה 2 מ' מפני הקרקע.
- 7) שטח המתקן יגודר בגידור תוחם ובקרבתו יוצב שלט: "אין כניסה לחניכים ללא ליווי מדריך!".
- 8) במתקן שאין לו משטח עבודה וגובהו מעל 2 מ' תיעשה העבודה עם רתמה תקינה ועם חבל אבטחה לעיגון יציב, לאחר שהחניך יעבור הדרכה כיצד לעבוד עם רתמת אבטחה.
- 9) בסיס המתקן יהיה מרובע, ומידותיו תהיינה 2x2 מ' לפחות ו-4x4 מ' לכל היותר (לא כולל החצובות והמשולשים).
- 10) היתדות תוצבנה במרחק של לא יותר ממטר אחד זו מזו.
- 11) המתקנים יעוגנו לעצים יציבים או למעגנים בשיטות המקובלות לפי הצורך.

הנוער העובד והלומד

מרחב חיים

- 12) בתום הבנייה של שלד המתקן ייבנו מעקות בכל מקום שיש בו תנועה של אנשים בגובה שמעל 2 מ'.
- 13) אם מרכיבים את המתקן על בסיס בטון קיים יש לחברו לווים או ליתדות שיוכנו מראש בשטח.
- 14) העלייה למתקן תיעשה על גבי סולם בעל שלבים הצמוד למתקן. אם גובה הסולם הוא מעל 2 מ' יש להתקין מעקה גב לכל אורכו למניעת נפילה. אם העלייה נעשית בשיטה אחרת (לא באמצעות סולם), יש להתקין מאחזי יד בגובה של 110 ס"מ.
- 15) מתקן לשינה שגובהו מעל 50 ס"מ חייב במעקה מכל צדדיו. גובה המתקן לא יעלה על 1.5 מ', ובכל מקרה הוא יהיה חד-קומתי.
- 16) התקנת חשמל במתקן תיעשה אך ורק בידי חשמלאי מוסמך. מתח החשמל יהיה 24 וולט בלבד.
- 17) בנייה בשעות החשכה מותרת אך ורק בתנאים האלה:

- א) החניכים והמדריכים ינחו בשעות היום לקראת עבודתם בחשכה.
- ב) הפעילות תיעשה ללא פגיעה בכמות המחייבת של שעות שינה – 6 שעות שינה רצופות בלילה ומנוחה של שעה אחת בצהריים.
- ג) במקום תהיה תאורה מתאימה שהוכנה מראש ואושרה בידי חשמלאי מוסמך.

ג. ציוד וחומרים

- 1) הציוד שמשמשים בו להקמת המתקן (כגון פטישים וצבתות) יהיה תקין, ויש להשתמש בו בצורה המתאימה לייעודו.
- 2) אם משתמשים במסמרים עליהם להיות מפותלים. המסמר יהיה באורך שלא יבלוט מהרכיבים.
- 3) היתדות לחיזוק המתקן תהיינה מברזל, וגובהן יהיה בין 20 ס"מ ל-1.2 מ' וכיסוי בקצה.
- 4) אורכך של הסנדוץ המשמשות להקמת המתקן יהיה 1-7 מ' ועוביין 3-12 ס"מ וכיסוי בקצה.
- 5) המדריך האחראי יבדוק את הסנדוץ ויוודא כי הן מותאמות לייעודן וכי הן חזקות וללא ריקבון, תולעים או סדקים.
- 6) יש להשתמש בחבלים שזורים העשויים מסזל או מחומרים סינתטיים שעוביים 4-12 מ"מ. חבלי הסזל יהיו בשימוש חד-עונתי. חבלי סזל ששימשו כמיתרים לחיזוק מתקנים יכולים לשמש ככאלו לשנה אחת נוספת בלבד; כל זאת לאחר שייבדקו ויאושרו על ידי המדריך האחראי. בחבלים סינתטיים (מפוליפרופילן), שהם חזקים יותר, יש להשתמש בהתאם להוראות היצרן ועד 5 שנים, בתנאי ששלמותם ותקינותם תיבדקנה לפני השימוש (הבדיקה תיעשה על ידי המדריך האחראי על בניית המתקן). מומלץ לסמן חבלים סינתטיים כל שנה בצבע אחר כדי לזהות את תקופת השימוש בחבל.
- 7) חבלים שיצאו משימוש יש לחתוך לאורכים קצרים כדי למנוע שימוש נוסף בהם. חבלים מסזל עשויים מחומרים אורגניים וטבעיים, ואפשר לזרוק אותם לאשפה רגילה. לעומת זאת חבלים סינתטיים עשויים מחומרים שאינם מתפרקים, ולכן אסור לשרוף אותם, ומומלץ לאספם ולהעבירם למחזור.
- 8) הקשר של חבל לצורך חיבור סנדה יהיה קשר מוט. סוג הכפיתה לצורך חיבור הסנדוץ תהיה מרובעת, מצולבת או כפיתת שמינית, בהתאם לצורך. עובי חבל הכפיתה 4-6 מ"מ.
- 9) אפשר להשתמש בחומרי בנייה נוספים, כמו מתכת, קירות וברזל, אולם אורכם לא יעלה על מטר אחד, והשימוש בהם יהיה בבסיס התחתון של המתקן.

2.5.3 כלי עבודה

- א. יש לוודא כי כלי העבודה במחנה – ובכלל זה כלי העבודה החשמליים – תקינים, כמפורט להלן:
 - 1) **גוזנים:** החיבור של הגרזן לקת יהיה תקין.
 - 2) **מעדרים:** הקת תהיה שלמה ולא סדוקה.
 - 3) **מסורים:** המסורית תהיה שלמה וללא שיניים שבורות.
- ב. יש לוודא כי במחסן מצוי כל הציוד הנדרש וכי אין בו ציוד מיותר וחומרים דליקים.
- ג. החומרים והציוד יאוחסנו בדרך שתמנע נפילתם על אנשים הנמצאים בקרבתם.
- ד. חל איסור על חניכים להשתמש ולהפעיל מכשירים חשמליים, שימוש בכלי חשמלי ע"י קומנר ומעלה בלבד!

הנוער העובד והלומד

מרחב חיים

2.5.4 שלב השימוש במתקן

א. המדריך הממונה על הקמת המתקן יהיה הראשון שישתמש בו, והוא יבדוק את חוזקו ואת יציבותו.
a. המדריך הממונה ילווה את תהליך הבנייה מתחילתו ועד סופו.

- b. תוך כדי השימוש במתקן המדריך הממונה יבצע בקרות ובדיקות חוזק של המתקן.
ב. עליית חניכים למתקן תיעשה בליווי מדריכים.
ג. יש לציין בשילוט ברור את גיל החניכים הרשאים להשתמש במתקן ואת מספר האנשים הרשאים להשתמש בו בו-זמנית.
ד. בכל בוקר, עם תחילת הפעילות, ייבדקו המתקנים בידי מדריך אחראי לפי רשימת בדיקה מסודרת.
ה. בשעות הלילה אין לעלות על מתקן שגובהו מעל 2 מ'.

2.5.5 שלב הפירוק ("המאסף")

- א. לצורך פירוק המתקן ימונה מדריך אחראי בעל ידע והכשרה בהקמת מתקן ובפירוקו.
בעת פירוק המתקן יש לנקוט את כל כללי הזהירות שנקטו בעת ההקמה.
ב. מתקנים שגובהם מעל 2 מ' יפורקו באור יום בלבד. במקרים חריגים יש לקבל אישור מרכז המפעלים בתנועה.
ג. יש לגדר את שטח המתקן. הכניסה לשטח זה תותר אך ורק לעוסקים בפירוק המתקן.
ד. לפני תחילת הפירוק יתדרך המדריך האחראי את המפרקים בשלבי הפירוק.
ה. לצורך הפירוק יש להשתמש בציוד תקין ומתאים לשימוש.
ו. הפירוק ייעשה בשלבים, מהחלק העליון כלפי מטה. יש להימנע מגרימת מפולת בכל שלבי הפירוק.
ז. במהלך פירוק המתקנים יש לתת את הדעת לסיכונים הכרוכים בשימוש בסכינים לחיתוך חבלים.
ח. בתום הפירוק יש לסרוק את השטח היטב ולוודא כי כל היתדות הוצאו וכל המעגנים ששימשו לחיזוק המתקנים פורקו.
ט. יש להשתדל כי חברים שבנו את המתקן ועברו את כלל התדריכים יהיו בצוות הפירוק.